

«تدبیر» و «ابتکار» در فرایند مذاکرات صلح سوریه

تمرکز ویژه بر حل بحران‌های جاری

دولت سیزدهم در امتداد سیاست خارجی جدید خود تمرکز ویژه‌اش را بر حل بحران‌های جاری و تقویت مناسبات منطقه‌ای خود قرار داد. از میان این مسائل، سوریه از جمله موضوعاتی بود که نیاز به تحرک دیپلماتیک ویژه ایران داشت و دولت سید ابراهیم رئیسی در این رابطه با پیگیری فعالانه دیپلماسی خود سعی کرد نهایت تأثیرگذاری ایران در پایان بخشیدن به بحران دمشق را به منصه ظهور بگذارد. به این ترتیب ایرانی که در سال‌های اخیر به واسطه سیاست‌های دولت پیشین حضور چندانی مؤثری در روند مذاکرات صلح سوریه از خود نشان نداده بود، به یکی از طراحان اصلی دستورالعمل نشست اخیر سران سه کشور ایران، روسیه و ترکیه در قالب مذاکرات موسوم به «آستانه» تبدیل شد.

هفتمین اجلاس

در پی این تلاش‌ها هفتمین اجلاس سران کشورهای ضامن روند «آستانه» با حضور «سید ابراهیم رئیسی» رئیس جمهور کشورمان، «ولادیمیر پوتین» رئیس‌جمهوری روسیه و «رجب طیب اردوغان» رئیس‌جمهوری ترکیه ۲۸ تیرماه امسال در تهران برگزار شود. آتش بس فراگیری که از دی سال ۱۳۹۵ (دسامبر ۲۰۱۶) با توافق میان دولت سوریه و گروهی از مخالفان مسلح صورت گرفت، مقدمه‌ای برای آغاز گفت‌وگوهای صلح سوریه به میزبانی شهر آستانه بود که طی آن برای نخستین بار نمایندگان دولت سوریه با نمایندگانی از گروه‌های مخالف مسلح به‌طور مستقیم رایزنی کردند. این آتش بس پس از گذر شش سال از آغاز بحرانی صورت گرفت که از سال ۲۰۱۱ هزاران غیرنظامی سوری را مجروح کرد و به کام مرگ کشاند. در پی گذر چنین سال‌های خونباری در سوریه سرانجام در بهمن ماه ۱۳۹۵ (ژانویه ۲۰۱۷) برای نخستین بار دو طرف اصلی جنگ یعنی نمایندگان دولت قانونی سوریه و نمایندگان گروه‌های اصلی معارضین مسلح در «آستانه» بر سر یک میز نشستند تا با گشودن دریچه دیپلماسی راهی برای پایان دادن به بحران خشونت بار سوریه بیابند. این در حالی بود که ایران و روسیه هم با حمایت ترکیه برای اولین بار بود که با نظامیان مخالف دولت سوریه گرد هم می‌آمدند. بعد از برگزاری این نشست‌های مقدماتی در آستانه، نخستین دور اجلاس با حضور نمایندگان ایران، روسیه و ترکیه، به منظور برقراری آتش‌بس در سوریه در آذر

دولت سیزدهم در حالی در روند تبیین سیاست خارجی مورد نظر در منطقه پرچالش خاورمیانه بر تعمیق رابطه با همسایگان و ضرورت کنار گذاشتن رقابت‌های مخرب و نابجا تأکید کرد که خود بویژه در حل موضوعات پرچالش منطقه همچون پرونده مذاکرات صلح سوریه تلاش‌های ویژه‌ای را آغاز کرد. این مهم از همان آغاز با سفرهای متوالی حسین امیرعبداللهیان، وزیر امور خارجه به دمشق و رایزنی‌های مستمری که در روند حل بحران سوریه به جریان انداخت، پدیدار شد. رویداد چالش‌برانگیزی که در صورت تداوم می‌توانست بر ابعاد مسائل مبتلابه منطقه تأثیری مخرب بگذارد و به همین دلیل عبور بی‌تفاوت از کنار آن ممکن نبود. از این رو اگرچه جمهوری اسلامی از معدود کشورهای انگشت شماری بود که در تمام سال‌ها و ماه‌های جنگ سوریه، نسبت به آنچه در میدان جنگ نظامی در حال رخ دادن بود، به طور مؤثری اقدام کرد و در شرایطی که احتمال حمله نظامی قدرت‌های خارج از منطقه به این کشور قوت گرفت، بر حمایت از دولت قانونی دمشق اصرار ورزید اما این در حالی بود که دولت پیشین نتوانست دیپلماسی خود را همپای این حمایت مستشاری همه‌جانبه جمهوری اسلامی از سوریه در مقابله با داعش پیش براند.

ویژه‌نامه

ایران

شماره
۵ شهریور ۱۴۰۱